

מה לאי הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

יב

פרשת וישב | תשפ"ב

מוקדש לרפואת מרן שמואל בן שרה פערל

עניני הפרשה

השגחה שבתוך ההסתרה

נס הצוכה השגחה שבתוך ההסתרה

הם נשתכחו התורה והמצות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן והצלחתם, נפלו ביד אויביהם בחרב, והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (בבא בתרא ג' ע"א) 'כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא', שנכרתו כלם בעון הזה, ... כל זרע מתתיהו חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבת והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום' ע"כ.

וכן בספר 'יוסיפון' מאריך רבות בענין הזה, האיך שבמלחמה הרווחת לא היה ניצחון כל כך לבני חשמונאי, ועיקר הנס היה בבית המקדש, שסלקו את יד הזדים משם וזכו להדליק את המנורה בטהרה מפך שמן זית זך כשר ומהודר שנשאר בדרך נס, ועוד היה בהם נס שדלק במשך שמונת ימים וכנ"ל. והנה לפי זה יוקשה, במה שתיקנו לנו חז"ל לעשות פרסום גדול מזה הנס שלא היה בשלימות, הלא דם יהודי נשפך כמים בימים אלו וגם בני חשמונאי הצדיק בתוכם. ואכן בודאי מובן שיש לעשות זכר לנס שהיה במנורה שדלקה שמונת ימים, ואכן בעבור כך אנו מדליקין את המנורה במשך שמונת ימים לזכר הנס דמנורה, אולם למה הדגישו חז"ל לפרסם זאת ברבים ולהדליקה מבחוץ ברחובה של עיר, הלוא בפשטות זה לא היה נס בשלימות.

יש שני מיני נסים שעושה הקב"ה לישראל

והנראה לומר בזה, דהנה יש שני מיני נסים שהקב"ה עושה לבניו אהוביו, האחד היא נס רגיל, והיינו שיש צער ומצוק לישראל ומושיע אותם

נס חנוכה

והנראה בביאור הדבר, דהנה ידוע מאמרם ז"ל (שם כ"א ע"ב) 'מאי חנוכה, דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמוניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון, שכשננסו יוונים להיכל טמאו כל השמינים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה'.

בעצמיותה של מלחמת חשמונאי היה גם מפלה לישראל

והנה כד נעייין הטיב בספרי קורות העיתים מהימים ההם, נראה שעיקר הנס היה בענין בית המקדש, שסלקו את יד הזדים משם ע"י מעטים שנצחו את הרבים, וזכו להדליק את המנורה בטהרה מפך שמן טהור שנשאר בדרך נס, וגם שהיה בהם הנס הגדול שדלקו הנרות במשך שמונת ימים. אולם בכלליות המלחמה שהיה בין בית חשמונאי ליוונים הרי היוונים הרשעים הרגו רבים מבני, ואכן גם מבני חשמונאי נהרגו, ועוד יותר שהיו עוד מלחמות רבות לאחר הנס חנוכה אשר בהם נהרגו רוב בני חשמונאי, עד שלא נשאר צאצאים מהם.

וכדברי הרמב"ן על מאמר הכתוב (בראשית מ"ט, י) 'לא יסיר שבט מיהודה' ... 'ואמר "לא יסור" לרמוז... אבל מעת שיחל להיות ליהודה שבט מלכות, לא יסור ממנו אל שבט אחר, וזהו שנאמר (דברי הימים ב' ג' ה) 'כי ה' אלוקי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו'... וזהו היה עונש החשמונאים, שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא

דקדוקי המקרא בענין יוסף הצדיק

בתורה הקדושה בפרשתן בענין יוסף הצדיק, כאשר רצו אחיו בתחילה להרגו, וראובן לא הסכים לזה, כתוב (בראשית לז, כא - כב) 'וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נכנו נפש. ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו'. וצריך ביאור כוונת הכתוב בדברי ראובן 'השליכו אותו אל הבור הזה', הבור הז'ה דווקא. ועוד נעייין בה, דהנה בבעל הטורים על מאמר הכתוב (הלן פסוק כד) 'ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים', אומר וז"ל: והבור רק. ב' במסורה הכא, ואיך כי לא דבר רק הוא. שלא היה הבור ריקן שהרי היו בו נחשים ועקרבים, מים אין בו אבל יש בו נחשים ועקרבים וכו'. וצריך ביאור בעומק כוונתו בזאת המסורה.

סמיכת שני דרשות של רבי תנחום להדדי

ובשלישית נתבונן בענין, דהנה על מאמר כתוב הזה, איתא בש"ס (שבת כ"ב ע"א) 'ואמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, מאי דכתב (בראשית לז, כד) והבור רק אין בו מים, ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים, אלא מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו' ע"כ. והנה קודם לכן בסמוך לאותה דרשה, מובא עוד דרשת רבי תנחום בענין נר חנוכה 'אמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום, נר של חנוכה שהניחה למעלה מכל אמה פסולה כסוכה וכמבוי'. ובעי הבנה בסמיכות שני הדרשות אלו להדדי.

הטוב והמטיב, הטוב שלא הסריחו, והמטיב שניתנו לקבורה!

והנה כשנעיין היטב בענין הנורא של העיר ביתר, הרי נבהל ונשתומם ותסתמרגה שערות הראש מגודל הצרות הנוראות שעברו על תושבי ביתר בימים ההם, וכמובא במדרש איכה (ב ד) 'אמר רבי יוחנן (בראשית כז, כב) 'הקול קול יעקב', קול אדריאנוס קיסר הרג בביתר שמונים אלף רבוא בני אדם'. וכן עוד שם 'היו הורגים בהם עד ששקע הסוס בדם עד חטמו, והיה הדם מגלגל אבנים של ארבעים סאה והולך ביים ארבעה מילין וכו'.

וכן בהמשך שמה 'אמר רבי יוחנן שלש מאות מוחי תינוקות נמצאו על אבן אחת, ושלש מאות קפות של קוצי תפלין נמצאו בביתר, וכו' וכו' עיי"ש עוד הצרות המשונות שעברו על ראשי בני ישראל אז.

וכיון שכן, הרי מאליו יעלה ויופיע התמיה, האיך יתכן לתקן ברכת הטוב והמטיב כשעברו על ישראל צרות כה קשות ואכזריות, ואיכא שייך להודות ולהלל ברוב עוז וחדוה ולומר ברכת הטוב והמטיב על נס וטובה שניתן להם לישראל, כשהיה בהם לעומת זאת צרות כה קשות.

אלא הדברים הם כמו שביארנו, להיות דדייקא בתוככי הצר המצוק הנורא שהיה להם בעת ההיא, קיבלו כלל ישראל אלומת אור מאתו ית"ש שהראה להם נס ופלא בתוך המצב הקשה אשר שרר אז, הרי זה נתן חיזוק עצום לישראל שמראה להם קונם ויוצרם שמשגיח עליהם ביותר ונמצא עמהם בתוך צרותם, ועל החיזוק הגדול ההיא הודו והללו להשי"ת ותקנו לומר ברכת 'הטוב והמטיב' בכל המשך הדורות, והרי זה רמז לדורות שאף בתוך ימי הגלות הקשים, הרי הוא נמצא אתם בתוך צרותם ומשגיח עליהם, וירחמם ויושיעם במהרה.

ענין נעלה זה היה ביוסף הצדיק

וענין נעלה זה היה ג"כ ביוסף הצדיק, שאחיו השליכהו לבור מלא בנחשים ועקרבים, וכשנעשה לו נס והם לא הזיקוהו, היה זה חיזוק רב ליוסף הצדיק כמובא בחז"ל, וגם אחר כך כעבור שנים רבות הלך יוסף לבור ההוא לומר שם 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה' (ב"ד פרשה ק' פסוק ח', עמה"כ וישב יוסף מצרימה), והיינו שהפליא יוסף הצדיק נס זה עד למאוד, מכח שנעשית עמו דייקא בתוך הצרה הגדולה שעבר עליו אז, וזה נטע בקרבו האמונה והביטחון בבורא כל עולמים שנמצא אתו בכל צרותיו ומושגח בהשגחה מעולה, ודייקא הנס שבתוך עומק הצער נסך בו חיזוק גדול ביותר ונתן לו האומץ והעוז לעבור על כל גלגוליו שעבר עליו לאחמ"כ במצרים.

ביאור התמיהות דלעיל על פי יסוד זה

ואמינא שזה המכוון במאמר הכתוב בדברי ראובן 'אל הבור הז'ה', שנתכוון הכתוב לרמז בזה,

ויתעלה ונתן להם נס זה, ובזה הראה להם שהוא משגיח עליהם ביותר, והמה בניו והוביו וחביביו של מקום.

וזה הענין בנס חנוכה שכל כך הדרו בהם חז"ל עד שאמר הרמב"ם (הל' חנוכה פרק ד' הלכה י"ב) 'מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל הוהדיה לו על הנסים שעשה לנו'. והיינו שנס זה חביב עלינו ביותר, שזה מראה לישראל שאף בתוך ההסתרה נמצא הקב"ה עם ישראל עמו ומשגיח עליהם ביותר.

עומק דברי רבי תנחום

וזהו המכוון בדברי רבי תנחום שאמר 'נר של חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה וכמבוי', וכפירש רש"י בטעם הדבר 'פסולה. דלא שלטא בה עינא למעלה מכ' אמה וליכא פרסומי ניסא'. והיינו כנ"ל, שנס זה שהיא בתוך ההסתרה הרי זה מראה לישראל שבוראנו ויוצרנו נמצא אתנו ועושה לנו ניסים ונפלאות ומשגיח עלינו תמיד, ומשום זה תקנו והדגישו כאן במצוה זו **ביותר ענין פרסום הנס שרצו חז"ל הקדושים לפרסם זאת לישראל, לחזקם ולעודדם בשנות הגלות הקשות והמרות**, שאף שעדיין יש להם כל מיני צרות ומצוקות מכל מקום ידעו נאמנה שהקב"ה נמצא אתם ומשגיח עליהם ויושיעם במהרה בימינו, וזה הלימוד הגדול מהנס דנר חנוכה.

מצותה משתשקע החמה דייקא

וביסוד זה יתבאר דבר תימה בהלכות הדלקת נרות חנוכה, דהנה תקנו לנו קדמונינו ז"ל להדליק את הנרות דייקא כשכבר לילה, וכמאמרם (שבת כ"א ע"ב) 'מצותה משתשקע החמה', ובפשטות יקשה, דהרי נס זה הוי זכר לנרות בית המקדש שדלקו בדרך נס, והא הנרות שהדליקו במקדש הדליקום כבר מבעוד יום ולא בלילה (מנחות ט"ו ע"א וברש"י שם ד"ה 'אין לך עבודה שכשירה'), והיה ראוי גם בהדלקת נרות חנוכה שידלקו אותם עדיין מבעוד יום.

אלא שרצו חכמינו ז"ל לרמז ענין זה, להדליק את הנרות דווקא בעת הלילה, המרמז על עת של חושך ואפילה, שיש הסתר פנים וחושך, ואף על פי כן זוכים ישראל בזמנים שכאלו לראות עין בעין ביד ה' הגדולה וזוכים לנסים ונפלאות בתוך החושך, וזאת להתוודע ולהגלות שמשגיח עליהם השי"ת בכל עת ובתוך צרתם ומצוקתם גם שם נמצא אביהם שבשמים ביחד אתם עמם.

כוונת חז"ל בתקנתם בברכת הטוב והמטיב

וזה כוונת אמרם ז"ל לגבי ברכת הטוב והמטיב שבברכת המזון (ברכות מ"ח ע"ב) 'הטוב והמטיב ביבנה תקנוה כנגד הרוגי ביתר, דאמר רב מתנא אותו היום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה, תקנו ביבנה

הקב"ה בדרך נס ופלא, ומציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה.

ויש עוד סוג נס, שהוא נס שהקב"ה עושה עם בניו האהובים בעת שהם עוד במצב של חושך והסתרה ה"י, והם עדיין נמצאים בתוך צרה ומצוקה, ובתוך כל ההסתרה עושה להם הקב"ה נס ופלא, והגם שעדיין יש להם לישראל צער ומצוק, אמנם הנס ההיא מראה לעם ה' כי השי"ת איתם יחדיו בכל צרותם וכמאה"כ (תהלים צ"א ט"ו) 'עמו אנכי בצרה', וכל מה שנעשה אתם וכל המאורעות הרעות שעובר עליהם הרי הוא בהשגחה מדוקדקת בכל פרטיה, והראיה לזה שאפילו בעת הצער והצוקה מכל מקום הוא עושה להם נסים ונפלאות להיטיב עמהם בעת ההיא, והגם שאינם זוכים לנס בשלימות אף על פי כן הוא מיטב עמהם ומשגיח עליהם ומרחמם, וזהו חיזוק עצום ורב לישראל להתחזק בעת הצרה ביתר שאת וביתר עז לדעת כי השי"ת נמצא אתם בכל עת ובכל זמן והכל נעשה בהשגחה מיוחדת.

ויתכן שהנס שבתוך הצרה, הרי הוא יותר מהנס שמוציא אותם מצרותיהם לגמרי, כי נס ופלא המושיע אותם לגמרי מכל צרותיהם אינו אומר כ"כ כי כל צרותם היו בהשגחה מיוחדת ובחשבון מדוקדק רק שאחר שהיה בצרה גדולה כ"כ עזר הקב"ה לבניו האהובים והושיעם מצרותיהם והוציאם מאפילה לאורה, משא"כ כאשר רואים ישראל שעל אף שעדיין יש דינים וקושיים על כלל ישראל, ובכל זאת אומר הקב"ה למלאך המשחית הרף, ובאיזה ענינים עוזר להם הקב"ה באופן פלא, הרי זה מראה להם ביותר שהקב"ה משגיח עליהם ומרחמם ונמצא עמהם, והכל בחשבון ובדקדוק מופלא, ובזאת הנס יתחזקו באמונה תמה ואיתנה בבורא כל עולמים עדי ויושיעם בשלימות.

נס חנוכה היה בתוך הסתר

וזה היה הענין בהנס של חנוכה, שהגם שהיה בהם צער גדול ממה שלא נצחו לגמרי את המלחמה, וגם רוב בני חשמונאי נהרגו במיתה משונה ה"י בהמלחמות הממושכות, עם כל זה הראה להם הקב"ה את חיבתם ואהבתם והושיעם בהנס של פך השמן מעל לדרך הטבע, להודיע להם חיבתם שהרי הוא עמהם בתוך צרתם, ואותו הנס נתחבב ביותר על ישראל, ושמחו מאוד ממעשה נס זה, שבזאת ידעו כי בוראם ויוצרם עמהם בכל העת ואף בתוך ההסתרה הרי ית"ש ויתעלה נמצא עמהם ומשגיח עליהם ביותר.

וזה כוונתם ז"ל במאמרם 'לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה', שבשנה אחרת בעת שעדיין היו שרויים המצב של מלחמה והסתרה, קבעו חז"ל לימי הלל והודאה להודיע ולפרסם את גודל מעלת יקרת נס שכזה, שאפילו שהם עוד נמצאים במצב של חושך והסתרה שלא נצחו עוד במלחמה, בכל זאת הושיעם הבורא ית"ש

השתמשות בכלי ה- microwave אם נידון כבישול באש או בישול בחמה והנפקא מינה בזה

איסור בישול עכו"ם בדבר שכבר נתבשלה בחציה.

(ובמאמר המוסגר נאמר שיוצא לפי זה, שכיון שדרך העולם להשתמש ב- microwave רק לחימום בלבד ולא לבישול דבר חדש, אם כן לא שייך כמעט בישול עכו"ם ב- microwave וכשנתבאר שלא שייך בישול עכו"ם בדבר מבושל, אכן עדיין צריך לדון אם שייך בישול עכו"ם במי שרוצה לבשל ב- microwave על ידי נכרי דבר חדש שעדיין לא נתבשל, וזה כבר נושא חדש כשלעצמו ואכמ"ל בזה)

ועוד יש חשש איסור בהשתמשות בעלעקטר"י בשבת, כי ה- microwave פועל על ידי כח העלעקטר"י, והנה לגבי חשש זה, נקל בזה לגבי איסור אמירה לנכרי כשיטת הגרש"ז אוירבאך הסובר שהפעלת כלי עלעקטר"י בשבת הרי זה רק איסור דרבנן, ואיסור דרבנן מותר על ידי נכרי בשבת לצורך שבת (וכמו שביארנו בהרחבה בשיעורים הקודמים).

ובשלישית לגבי חשש איסור בישול בשבת, הרי אין זה נקרא בישול באש כדנתבאר אלא כבישול בחמה המותר בשבת, ומותר הדבר.

ולכן להלכה מותר לומר לנכרי בשבת לחמם מאכלי שבת לצורך השבת בכלי ה- microwave.

אמנם וודאי שמותר רק לנכרי בלבד, ולישראל עצמו אסור הדבר, וזאת משום שעדיין יש עוד איסור של העלעקטר"י בהפעלת ה- microwave, שכח העלעקטר"י מפעיל את ה- microwave, והרי בזה אי אפשר להקל כי יש בזה איסור לישראל, ובפרט כי אנו מחמירים כשיטת החזו"א שיש בזה איסור דאורייתא, ורק לגבי נכרי נקל ונסבור שזה רק איסור דרבנן כשיטת הגרש"ז ואזי מותר ע"י נכרי לצורך השבת (וכנתבאר בדבריניו).

לאופן הבישול באש, אלא זהו אופן בישול חדש לגמרי, וזה אכן דומה לאופן הבישול בחמה שמתבשל על ידי קרני השמש, והכא נמי ב- microwave מתבשל ומתחמם הדבר על ידי קרניים של כח מסוים הנכנס במאכל ומחממו, ולכן הרי זה נידון כבישול בחמה. (ואגב הדבר נבאר, שלגבי בישול בשבת בעלעקטר"י, מובא בפוסקים שזהו כאופן בישול הדומה לאש ואוסר).

נפקא מינה בהלכה זה לגבי אמירה לנכרי בשבת

ונפקא מינה רבתי בדין זה שכלי ה- microwave נידון כבישול בחמה - תהיה לגבי דין אמירה לנכרי בשבת, וכגון שיש לו בנמצא מאכלי שבת שלא נתחממו כי שכח להניחם על הבלע"ך או הפלטה או שהם אינם פועלים עתה וכדו', ורוצה לומר לנכרי להכניס מאכלי השבת בתוך ה- microwave ולחממם שמה, אזי הדבר מותר מכח מה שאמרנו, וכדלהלן.

ג' חששות השייכים מקופיא באמירה לנכרי לחמם דבר ב- microwave בשבת

דהנה לכאורה יש בזה כמה חששות:

חדא איסור 'בישול עכו"ם', שהנכרי מבשל דבר ב- microwave, והנה לגבי איסור זה אין לחשוש בחימום ב- microwave, כי מיירי בדבר שכבר נתבשל, ואין שייך איסור בישול עכו"ם בדבר שכבר מבושל ועומד ורוצה רק לחממו, וכיון שכאן מדובר בדבר מבושל, ליכא איסור בישול עכו"ם.

ואפילו אי מיירי בדבר שהיה מבושל רק ברובו ואפילו בחציה בלבד, מכל מקום גם בזה מבואר להלכה דאין

השתמשות בכלי ה- microwave נידון כבישול בחמה

השתמשות בכלי ה- microwave, צריך לדעת שבישול וחימום בכלי ה- microwave, אינו נידון כבישול באור (באש), אלא כבישול בחמה, ולגבי בישול בחמה אמרו ז"ל (שבת ל"ט ע"א) דמותר הדבר בשבת, וכן גם נפסק להלכה (שו"ע סימן שי"ח סעיף ג') 'אבל בחמה עצמה, כגון ליתן ביצה בחמה או ליתן מים בחמה כדי שיחמו, מותר. (אמנם עדיין אסרו לבשל ב'תולדות חמה' גזירה משום תולדות האש דאסור, דהרואה לא יבדיל לדעת שזה תולדה דחמה המותר, ורק בחמה עצמה התירו כי הרואה יראה שמבשל בחמה, יעו"ש).

סברת האבני נזר בחילוק בין בישול באש לבישול בחמה

ובטעם הדבר שבישול בחמה מותר, מבואר באבני נזר כי הנה בכל ל"ט המלאכות האסורות לעשות בשבת, הרי יש בהנה 'אבות מלאכות' שהם היו במשכן (שבת ע"ג), אך יש בהם מלאכות אשר רק דומות לעצם ל"ט המלאכות האסורות ואסורים משום 'תולדות'.

והנה לכאורה בישול בחמה הוא נראה כתולדה של בישול באש, כי זה ממש דומה לבישול הרגיל באש, ובפשטות יאסר הדבר, אלא דחז"ל התירו זאת משום שאופן הבישול בחמה הוא אופן בישול אחר לגמרי של בישול באש, וכיון שזה סוג בישול חדש הרי זה אינו דומה לבישול באש ומותר הדבר, עכת"ד.

כן הדבר בכלי ה- microwave

ולכן גם בכלי microwave, שאופן החימום והבישול בו אינו דומה כלל

חיבוק ונישוק בנים ובנות הגדולים

שמעתי בשיעורו של מחנך גדול שליט"א שכהיום נחוץ מאד שההורים יחבקו וינשקו את בניהם ובנותיהם אפילו כשהם כבר גדולים, והיינו בין שהאם תנשק גם הבנים שלה על אף שהם גדולים - והאב ינשק בנותיו הגדולות, ולכן אני רוצה לשאול לכבודו מה דעת הרב בזה, וגם אם הוא מותר לפי הלכה

כמהים לזה ביותר, ונכלל בזה גם חיבוק ונישוק בכדי שלא תלכו לרעות במקומות אחרים רח"ל.

בל להיות תמים

והנה יש הרבה שחושבים שהרי זה נוגע רק במשפחות אחרות, אבל אצלי במשפחתי הנעלה והחשובה לא שייך כזאת ומאן דכר שמיה מעניינים אלו.

והנה אין אני רוצה להאריך כמה 'נאאיווקייט' טמון בזה, ותכלה היריעה מהכיל ממה שידוע אני מנסיוני האישי מאנשים שחושבים כן בתמימות, אמנם בניהם ובנותיהם באו אלי בבכיה עם מעשיות שתמסר שערות ראש רח"ל ואכמ"ל, ולכן אין לנהוג כמו בת היענה הטומנת ראשה באדמה בעת שרוצים לתפסה, ואם רוצים להרבות קדושה וטהרה בילדינו יש ליתן כמות גדולת תחושה ואהבה וחיבה לילדינו גם ע"י חיבוק ונישוק ואף להילדים הגדולים כבר, והשי"ת יערה עלינו ועל צאצאינו רוח טהרה ממרומים.

בשב"ק, וממילא ראינו שלא הקפידו על דברי הפלא"ה ונקטו כשיטת החיד"א, ובפרט דכנ"ל - וכיבואר לקמן - נחוץ הוא מאד בימינו אלה וממילא אין להחמיר בזה כלל.

אם אין נותנים את תחושת האהבה לילדים בבית הם ימצאו אותם במקומות אחרים

והמציאות הכאובה מעיד ע"ז, וכמו ששמעתי אני בעצמי מכמה וכמה שעברו על חייבי כריתות בשנות נעוריהם, וכששאלתי אותם מה היה הגורם לזה, נענו ואמרו לי משום שקיבלו תחושת אהבה וגם לרבות מעשי חיבה כגון חו"ג מכל מיני אנשים ירודים ומגונים, וזה נתן להם תחושה מופלאה של אהבה מה שהיה נחוץ להם לנפשם עד למאוד, אבל לדאבון לב לא קיבלו אותם בביתם מהוריהם, ומזה נתרדרו עוד ועוד רח"ל. ולכן החכם עיניו בראשו ולא יהיה מן המחמירים במקום שצריכים להקל, ובדאי מוטל על ההורים ליתן לילדיהם את תחושת האהבה הכי גדול ששייך אשר הם

נגיעה נותן תחושה גדולה של אהבה וחיבה

הנה יש לידע שאחד מהדרכים הכי נעלים לבנות קשר של אהבה וחמימות בין שני אנשים, הוא ע"י נגיעה בכלל ונגיעה של חיבה בפרט, ודבר זה כבר מבואר בשו"ע ובפוסקים ומשום זה הזהירו על נגיעה באשה (שו"ע י"ד קצ"ה) וכו', והנה כהיום בפרט שיש כל מיני ענינים ברחוב המראים פנים של חיבה וכו' רח"ל, נחוץ מאד שהילדים יקבלו ה'זוארעמקייט' והאהבה והחיבה במדה גדושה בביתם מהוריהם, וממילא בודאי כדאי ליתן ליתן להם התחושה הלו גם ע"ד נגיעה כחיבוק ונישוק על אף שהם כבר גדולים.

מותר עפ"י הלכה ואין להחמיר בזה
הנה בשו"ע (אבן העזר סי' כ"א) מבואר דדבר בורות הוא לאח ואחותו לנשק ואינו מן הנימוס לעשות כן. וההפלא"ה סובר דכמו כן הורים עם ילדים גדולים אין לחבק ולנשק, אבל מאידך כתב החיד"א דמותר בהורים עם הילדים ורק לאחיו ואחותו יש לאסור, והנה הלכה ויוחאת בבני ישראל שהבנים מנשקים את אדם

המשך מעמוד 2

עניני הפרשה

וזה נתן חיזוק רב ליוסף הצדיק במשך כל שנות גלותו וכנ"ל.

קריאת התורה בימי החנוכה בענין יוסף הצדיק

ויתכן שזה הרמז שבכל שנה ביומין דחנוכה קוראים בתורה מענין יוסף הצדיק, דדמיין שני העניינים להדדי וכדאמרן, והרי אלו הדברים יתנו חיזוק רב לכלל ישראל במשך שנות גלותם, שעם כל הצרות שעוברים עליהם יתחזקו היטב באמונה ובטחון בבוכ"ע, לדעת שהכל נעשה בחשבון מדוקדק היטב ובהשגחה פרטית ומיוחדת, ובמהרה יושענו ויגאלנו שנית בביאת משיח צדקינו בב"א.

עשה כן הקב"ה להראות לצדיק את הנס וההשגחה הפרטית שהוא מושלך לתוך בור גורא של נחשים ועקרבים, אולם זוכה לראות שם בעמ"ק הבכא בישועת ה'.

ובזאת יובן סמיכות שני הדרשות הנ"ל של רבי נתנחום להדדי, האחד שצריך להדליק נרות חנוכה בתוך כ' בכדי לפרסם הנס לכל, ולהודיע שהשי"ת נמצא בתוך כלל ישראל ומשגיח עליהם גם בתוככי ההסתרה ביותר, כמו שהיה בחנוכה שהיה נס בתוך ההסתרה שלא נצחו כ"כ במלחמה. ולזה סמך הדרש השני עם הנחשים והעקרבים בבור שהושלך שמה יוסף הצדיק, שגם לו נעשה נס גדול בתוך ההסתרה,

שבדיק רב ובהשגחה רבתית הזמין השי"ת ליוסף בור שכזה המלא בנחשים ועקרבים, בכדי שכשיושלך יוסף לתוכו יתחזק ביותר כשיראה שנעשה עמו נס ופלא שלא מזיקים אותו הנחשים ועקרבים, וזה יוכיח לו שהקב"ה נמצא עמו אף בתוך שחכך הגלות ובזאת יתחזק באמונה איתנה בבוכ"ע במשך כל שנות גלותו במצרים.

והשתא יובן כוונת המסורה שהובא בבעל הטורים, 'רק. ב' במסורה הכא, ואידך כי לא דבר רק הוא, שלא היה הבור ריקן שהרי היו בו נחשים ועקרבים, מים אין בו אבל יש בו נחשים ועקרבים' ע"כ. והיינו שלא דבר 'דיק' הוא מה שארע ליוסף שסתם במקרה הושלך לבור מלא נחשים ועקרבים, אלא בהשגחה מיוחדת

לזכות רפואתו השלימה של מורינו הרב שליט"א הונצח ע"י תלמידו המיחל לשמוע עוה"פ את שיעוריו הנחמדים והיקרים

לע"נ הרה"ח ר' גדליה דוד ב"ר אלטר חיים ע"ה נתנדב ע"י נכדו

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"